

Kvinno- kongress

Eva Björklund

Med 50 års kamp och framgångar i bagaget, men många utmaningar kvar, inledde kvinnoförbundet FMC sin 8:e kongress 7-8 mars i Havanna. Diskussionen påminde mycket om vår, men kubanskorna har ju dessutom de materiella och problem som USAs krigföring skapar. De är å andra sidan befriade från den kommersiella exploateringen av kvinnan som objekt som smutsar ner vår omgivning.

Kvinnorna var med i befrielsekampen och efter segern 1959 organiserade de sig för sin ”fullständiga emancipation”. Manssamhället var nog värre där än här på den tiden, machismo som beteckning på den latinska könsmaktsordningen, fanns lika mycket på Kuba som i övriga Latinamerika. Idag är läget annorlunda, men där som här dröjer sig stereotyper kvar, kanske särskilt i hemmen, i hushållsarbetet och omsorgen om barnen.

Kongressen inleddes med en hyllning av Vilma Espín, legendarisk ordförande sedan

FMC:s grundande 1960 fram till sin död för två år sedan. Hennes inspirerande och samlande kraft i ledningen

har haft lika stor betydelse för kvinnorörelsen som Fidel för hela landet. Kongressen beslöt att sätta in bilden av unga Vilma i olivgrön uniform med gevär i sin logga och utse henne till sin enda ordförande. Hädanefter får den högsta ledaren nöja sig med titeln generalsekreterare.

Kvinnoförbundet med sina 4,2 miljoner medlemmar är en oerhört stark kraft på Kuba. Och inom arbetarrörelsen har det tagit stora steg till att idag utgöra 58 procent av de fackliga ledarna. Men på kongressen fokuserades som vanligt på problem som måste lösas, hinder som måste undanröjas på vägen till jämställdhet. Med sina 46 procent av parlamentsledamöterna hamnar de kubanska kvinnorna på 3:e plats i världen, men i länen och kommunerna är det sämre ställt. När det är grannarna som ska nominera – som till kommunfullmäktige – får gamla föreställningar större genomslag än när det är folkrörelserna som föreslår, som till läns- och nationalförsamlingarna. Där är medvetenheten om genusfrågor mer utbredd.

Så i den aktualiseringen av arbetet med uppföljning av Peking-konferensen som diskuterades fokuserade kongressen på behovet av att starkare utveckla medvetenheten om genusfrågor, jämställdhet och jämlikhet och undanröja det som dröjer sig kvar av manlig könsmaktsordning och manschauvinistiska attityder, som underskattar och diskriminerar kvinnor.

Men de förde också fram behovet av att utveckla en olikhetskultur, inte bara för att innefatta olika sexuell läggning, utan olika sätt att vara, som kvinnor och som män. Och sprida och stärka insikten om de variationer och motsättningar som finns, i hela samhället, olika familjetyper, olika sexualitet, olika livsstilar. Stereotyperna måste bort för att målet om ett jämlikt och jämställt samhälle ska kunna uppnås.

Mariela Castro, ordförande i Cenesex, en statlig kubansk motsvarighet till RFSU, påminde om 70-talet, då kvinnokongresserna insisterade på undervisning om sex och samlevnad i skolorna. ”Nu har vi kommit en bit på väg men måste fortfarande insistera och uppdatera. Vi behöver också göra något åt de samhälleligt aktiva kvinnornas dubbla bördor, vi måste komma fram snabbare med att få männen att dela hushållsarbete och omsorg om barnen.” Livspussel där också.

Utbildning, folkbildning, medvetenhet, få med män, unga män i studiecirkelarna, avfeminisera forskning och utbildning om genusfrågor, få med männen i det sociala omsorgsarbetet – det togs upp som viktiga frågor för att komma vidare och lösa upp stereotyperna som hindrar kvinnornas emancipation i arbetslivet, i ledarskap, i hemmet. FMC arbetar också hårt med att försöka påverka medievärlden, kanske främst TV och underhållningsindustrin, att befria sig från de nedvärderande och objektifierande kvinnobilder de fortfarande dras med. Den medvetenhet om genusfrågor som utvecklats sedan första familjelagen 1975 måste också leda till att den uppdateras. FMC arbetar redan med ett förslag till nyskrivningar. Som folkrörelse har kvinnoförbundet rätt att direkt lägga lagförslag i parlamentet, utan att behöver gå via någon ledamot.

Foto Martin Österlin

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För kopia av denna licens besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/>. Det har publicerats i www.globalkarkivet.se